

Osnovna šola Hudinja
Celje

POZNAVANJE ASPERGERJEVEGA SINDROMA MED UČENCI OŠ HUDINJA

Raziskovalna naloga
PODROČJE: zdravstvo

Avtor: Henrik Obrul

Mentorica: Lea Breznik, dipl. vzg. pred. otrok, spec. manag. v izob. in mag.
manag.

Mestna občina Celje,
Mladi za Celje

Celje, marec 2024

Osnovna šola Hudinja
Celje

POZNAVANJE ASPERGERJEVEGA SINDROMA MED UČENCI OŠ HUDINJA

Raziskovalna naloga
PODROČJE: zdravstvo

Avtor: Henrik Obrul

Mentorica: Lea Breznik, dipl. vzg. pred. otrok, spec. manag. v izob. in mag.
manag.

Mestna občina Celje,
Mladi za Celje

Celje, marec 2024

Kazalo vsebine

POVZETEK	5
1 UVOD	6
1.1 RAZISKOVALNI PROBLEM	6
1.2 HIPOTEZE	7
1.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	7
2 DEFINICIJA ASPERGERJEVEGA SINDROMA	8
2.1 ZGODOVINSKI PREGLED IN ODKRITJE	8
2.2 ZNAČILNOSTI ASPERGERJEVEGA SINDROMA IN NJEGOVO RAZUMEVANJE	8
2.2.1 Težave s socialno komunikacijo:	8
2.2.2 Težave s socialno interakcijo:	9
2.2.3 Težave na področju fleksibilnosti mišljenja:	9
3 DIAGNOSTICIRANJE IN KLASIFIKACIJA	9
3.1 BIOLOŠKI IN GENETSKI VIDIKI	10
3.2 POVEZAVA Z AVTIZMOM	10
3.3 IZOBRAŽEVANJE IN ZAPOSLOVANJE	10
3.4 SAMOSTOJNOST IN SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE	10
4 TERAPEVTSKI PRISTOPI	10
4.1 TERAPIJE	10
4.1.1 DETOKSIFIKACIJA ALI RAZSTRUPLJANJE	11
4.1.2 PRIMANJKLJAJ SULFATOV	11
4.1.3 TERAPIJA ABA	11
4.1.4 VEDENJSKA TERAPIJA	11
5 VLOGA DRUŽINE IN OKOLJA	12
5.1 ŽIVLJENJE Z AS V ODRASLI DOBI	12
5.2 PRIMERI USPEŠNIH ZGODB IN VZORNIKOV	12
5.3 PODJETJA, KI VZPODBUJAJO INKLUZIVNOST	12
5.4 POUDAREK NA OZAVEŠČANJU	13
6 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	14
7 DISKUSIJA	22
8 VIRI	24
9 PRILOGA	25

Slikovno gradivo, grafični prikazi in tabele

Graf 1: Odstotek sodelujočih v anketnem vprašalniku glede na spol.....	14
Graf 2: Odstotek sodelujočih v anketnem vprašalniku glede na razred	14
Graf 3: Ali si že slišal-a za Aspergerjev sindrom?	15
Graf 4: Kje si slišal-a za Aspergerjev sindrom?	15
Graf 5: Kakšni so znaki vedenja pri Aspergerjevem sindromu?.....	16
Graf 6: Kako se odkrije Aspergerjev sindrom in tudi uradno potrdi?	16
Graf 7: Ali meniš, da ima genetski dejavnik velik vpliv na razvoj Aspergerjevega sindroma?	17
Graf 8: Ali je vedenje pri Aspergerjevem sindromu ponavljajoče?	17
Graf 9: Ali meniš, da se lahko posamezniki s tovrstno diagnozo normalno vključujejo v življenje?	18
Graf 10: Ali meniš, da imajo posamezniki težave pri izobraževanju in kasnejši zaposlitvi?.....	18
Graf 11: Ali meniš, da lahko posameznik s tovrstno diagnozo živi samostojno življenje?.....	19
Graf 12: Kakšne oblike pomoči obstajajo za osebe s potrjeno diagnozo?.....	19
Graf 13: Ali je vloga družine in okolja pomembna za omenjene osebe?.....	20
Graf 14: Ali poznaš posameznika z Aspergerjevim sindromom, ki je dosegel kakšen viden rezultat v življenju?.....	20
Graf 15: Poznaš kakšno podjetje , ki spodbujajo inkluzivnost (vključenost) teh oseb v njihova podjetja?	21
Graf 16: Ali meniš, da bi bilo potrebno nameniti večji poudarek na ozaveščanju o Aspergerjevem sindromu v šoli pri urah pouka ali razrednih urah?	21

POVZETEK

Aspergerjev sindrom je motnja, ki se kaže kot primanjkljaj na posameznih področjih učenja, lahko pa so prisotne tudi pridružene motnje. Ker se v osnovni šoli srečujemo z osebami s tovrstno diagnozo, sem tudi sam skušal raziskati, kako učenci naše šole poznajo omenjeno diagnozo. Ugotovil sem, da večina učencev naše šole slabo pozna Aspergerjev sindrom. Ko pa smo učencem pomagali z namigom, da je diagnoza del sprektro-avtistične motnje, pa so potem učenci pravilno sklepali in tudi pravilno odgovorili na vprašanja, kakšni so znaki Aspergerjevega sindroma. Učenci so mnenja, da genetika vpliva na razvoj sindroma, prav tako je pomembno čimprejšnje diagnosticiranje in posledično oblike pomoči. Učenci menijo, da imajo osebe težave v izobraževalnem procesu zaradi nerazumevanja okolice in tudi kasneje težje najdejo zaposlitev. Samostojnost in samostojno življenje je za osebe s potrjeno diagnozo oteženo. Vloga družine in okolja je za te osebe izrednega pomena, saj lahko s pravilnim pristopom olajšajo življenje tem posameznikom. Poznamo nekaj uspešnih zgodb oseb, ki so v življenju dokazali, da lahko kljub postavljeni diagnozi najdejo pravo pot in so pri tem tudi uspešni. Učenci ne poznajo podjetij, ki spodbujajo inkluzijo teh oseb. Poudarek pri tej raziskovalni nalogi pa je predvsem na ozaveščanju in odpravljanju stigme in iskanju rešitev za čim boljšo inkluzijo posameznikov v družbo.

1. UVOD

Prvič sem se srečal z omenjeno tematiko, ko sem dopolnil devet let. Zaradi nerazumevanja okolice in drugačnega dojemanja določenih stvari sem ugotovil, da učenci zelo slabo poznajo avtizem ter spektro-avtistične motnje. Zato sem se odločil, da izdelam raziskovalno nalogo.

Biološki in genetski dejavniki so v veliki meri odvisni od tega, ali se bodo znaki bolezni razvili v omenjeno obliko. Po prepoznavanju težav s socialno interakcijo, ponavljajočimi se vedenjskimi vzorci, značilnosti govora in jezika se posameznika napoti na diagnostiko. Z različnimi terapevtskimi pristopi (npr. vedenjska terapija) se lahko diagnoza omili do te mere, da lahko oseba funkcionira v vsakdanjem življenju. Zelo pomembna je vloga družine in njena podpora.

Ker me je tudi samega zanimalo, kako učenci naše šole poznajo omenjeno diagnozo, sem tudi sam želel raziskati in preveriti poznavanje Aspergerjevega sindroma pri učencih naše šole. Osredotočil sem se na poznavanje in razumevanje diagnoze. Zanimalo me je tudi, če obstajajo primeri posameznikov z Aspergerjevim sindromom, ki so dosegli uspeh na posameznem področju v življenju. Moj cilj naloge je bil tudi ozaveščanje učencev in odpravljanje stigme ob razumevanju te bolezni.

1.1 RAZISKOVALNI PROBLEM

Pri Aspergerjevem sindromu velja, da moramo biti osveščeni o tej bolezni in vedeti, kako takšnemu posamezniku pomagati, da nas bo razumel in hkrati moramo vedeti, kakšne metode in oblike dela s takšnim posameznikom moramo uporabiti, da bomo lahko funkcionirali drug z drugim. To so pravila, ki nam pomagajo razumeti posameznika. Bolj kot razumemo posameznika in diagnozo, lažje se tak posameznik vključi v družbo in tudi družba oziroma okolje, v katerem se nahaja, ob poznavanju diagnoze lažje sprejema drugačnost.

Raziskoval bom:

- Ali večina učencev naše šole pozna Aspergerjev sindrom?
- Ali večina učencev naše šole misli, da bi morale biti vsebine o razumevanju o Aspergerjevega sindroma vključene v ure pouka oziroma predstavljene na tematskih razrednih urah?
- Ali deklice bolje poznajo Aspergerjev sindrom?
- Ali starejši učenci (8. in 9. razred) bolje pozna Aspergerjev sindrom kot mlajši učenci predmetne stopnje (7. razred)?
- Ali večina učenk in učencev ne razume posameznikov z Aspergerjevim sindromom zaradi nepoučenosti?

1.2 HIPOTEZE

Hipoteza 1: Večina učencev naše šole ne pozna Aspergerjevega sindroma.

Hipoteza 2: Večina naših učencev meni, da bi bilo potrebno vključiti vsebine o Aspergerjevem sindromu v razredne ure oziroma v ure pouka.

Hipoteza 3: Vloga družine in družinskega okolja je zelo pomembna za osebe z Aspergerjevim sindromom.

Hipoteza 4: Večina učencev ne ve kakšni, so znaki vedenja pri Aspergerjevem sindromu.

Hipoteza 5: Večina učencev se strinja, da imajo genetski dejavniki velik vpliv na razvoj Aspergerjevega sindroma.

1.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Pri raziskovanju tematike sem si pomagal tako, da sem se najprej odpravil v Osrednjo knjižnico Celje, kjer sem prebrskal po vsej dostopni literaturi. Veliko literature sem našel tudi na spletu.

Med učenci sedmih, osmih in devetih razredov sem izvedel anketo, ki jo je izpolnilo 159 učencev. Veljavnih oziroma pravilno izpolnjenih vprašalnikov je bilo 124, neveljavnih pa 35. Podatke sem obdelal in prikazal s pomočjo grafov.

V raziskovalni nalogi sem uporabil kvantitativno metodo raziskovanja, izvedeno s pomočjo anketnega vprašalnika, in statistično obdelavo podatkov.

2. DEFINICIJA ASPERGERJEVEGA SINDROMA

Aspergerjev sindrom je motnja avtističnega spektra, zanj so značilne hude težave v socialnih interakcijah ter drugačno in omejeno ponavljajoče se vedenje in zanimanje. Od drugih motenj avtističnega spektra se razlikuje po tem, da je razmeroma ohranjen jezikovni in spoznavni razvoj. Za potrditev diagnoze nista nujna, vendar pa sta pogosto prisotna telesna nerodnost in nenavadna uporaba jezika.

(Aspergerjev sindrom, b.d.)

2.1 ZGODOVINSKI PREGLED IN ODKRITJE

Sindrom se imenuje po avstrijskem pediatru Hansu Aspergerju, ki je leta 1944 preučeval v svoji praksi otroke z omejenimi sposobnostmi nebesednega sporazumevanja, omejeno empatijo do vrstnikov s telesno nerodnostjo. Sodobni koncept Aspergerjevega sindroma se je pojavil leta 1981, od takrat dalje je postal vse bolj popularen in se je tretiral kot medicinska diagnoza v zgodnjih 1990. Pri motnji ostajajo številna vprašanja. Razlika med to motnjo in visoko funkcionalnim avtizmom ni povsem jasna. Zbirki duševnih motenj se diagnoza Aspergerjevega sindroma ne bo pojavila, temveč jo zamenja motnja avtističnega spektra na jakostni lestvici.

(Aspergerjev sindrom, b.d.)

2.2 ZNAČILNOSTI ASPERGERJEVEGA SINDROMA IN NJEGOVO RAZUMEVANJE

Glavne značilnosti Aspergerjevega sindroma, ki so podlaga za njegovo razumevanje. Ljudje z Aspergerjevim sindromom imajo različne značilnosti, vendar najbolj izrazite na treh področjih.

2.2.1 Težave s socialno komunikacijo:

Če imate omenjeno diagnozo, je to tako, kot bi skušali razumeti tuji jezik. Zelo težko izrazijo na čustveni in socialni ravni.

Nekaj primerov:

- Imajo težave z razumevanjem gest, mimike, intonacije glasu.
- Imajo težave z razumevanjem, kdaj se začne in konča pogovor in z izbiro teme pogovora.
- Uporabljajo zapletene besede in besedne zveze, ne da bi vedeli kaj pomenijo.
- Dobesedno razumejo govorno in imajo težave z razumevanjem šal, sarkazmov in metafor. V veliko pomoč jim je, če uporabljamo kratke, jasne in jedrnate stavke.

2.2.2 Težave s socialno interakcijo:

Veliko ljudi z Aspergerjevim sindromom ni družabnih, imajo tudi težave pri vzpostavljanju in vzdrževanju socialnih odnosov, to povzroča tudi anksioznost.

Nekaj primerov:

- Imajo težave pri vzpostavljanju in ohranjanju prijateljstva.
- Ne razumejo nenapisanih pravil, ki so za večino samoumevna. Stojijo preblizu človeka, začnejo neprimerne teme.
- Se jim zdijo drugi ljudje nepredvidljivi in zmedeni.
- Se pogosto izolirajo, kot da jih drugi ne zanimajo.
- Se obnašajo neprimerno.

2.2.3 Težave na področju fleksibilnosti mišljenja:

Ljudje z Aspergerjevim sindromom so lahko zelo domiselni pri uporabi besed. Mnogi med njimi so priznani pisatelji, glasbeniki, umetniki, vendar pa imajo težave s socialno domišljijo in fleksibilnostjo mišljenja:

- ne znajo predvideti situacij in si predstavljati, kaj se bo zgodilo potem,
- pri razumevanju in interpretaciji misli, občutkov in dejanj drugih ljudi npr. »prikrito sporočilo«, ki se izraža preko gest in mimike, pogosto spregledajo,
- imajo omejen nabor aktivnosti, ki se jih domislijo in jih ponavljajo, npr. postavljanje stvari v vrsto, zbiranje predmetov,
- nekateri imajo težave pri igratih, kjer naj bi se pretvarjali, in imajo radi predmete, ki so povezani z logiko in sistematizacijo, npr. matematika.

(Kaj je Aspergerjev sindrom, b.d.)

3. DIAGNOSTICIRANJE IN KLASIFIKACIJA

Težko je diagnosticirati ali povedati, ali posameznik sodi v spekter avtizma. V kolikor se opazijo katerikoli znaki Aspergerjevega sindroma, se lahko diagnoza določi s pomočjo ocene ključnih področij, ki jo poda klinični psiholog. Določa jih na podlagi:

jezikovnih spretnosti, socialne interakcije, obrazne mimike pri pogovoru, zanimanja za interakcijo z drugimi, odnosom do sprememb ali raznih težav v procesiranju različnih senzornih dražljajev.

(Kaj je Aspergerjev sindrom, b.d.)

3.1 BIOLOŠKI IN GENETSKI VIDIKI

Raziskave so pokazale pomembno vlogo genetske komponente .

Genetika avtizma ima pomembno vlogo genetske komponente v etiologiji SAM. Na osnovi študij družin in dvojčkov je bila ocena možnosti pojava ocenjena med 60 % in 90 %. Doslej je bilo identificiranih več sto mutacij, vendar so bile to redke različice, a z majhnimi aditivnimi učinki. Tudi biološke poti so medsebojno povezane, kot so razgradnja lizina, razgradnja beljakovin in absorbcija.

(Osredkar, 2012)

3.2 POVEZAVA Z AVTIZMOM

Razlika med avtizmom in Aspergerjevim sindromom je v tem, da imajo lahko posamezniki z AS dobro ohranjene govorne in intelektualne zmožnosti. Prav zaradi slednjega so težave običajno zaznane kasneje kot pri avtizmu.

(Aspergerjev sindrom, b.d.)

3.3 IZOBRAŽEVANJE IN ZAPOSLOVANJE

Izkušnje na podlagi tujih študij kažejo da je delež zaposlenih z visoko funkcionalnim avtizmom (IQ nad 70), starih nad 18 ali 21 let, v različnih zaposlitvah (tudi tiste zaščitne zaposlitve pod posebnimi pogoji) med 9 % do največ 47 %. Zaposlenost pa še ne pomeni, da je oseba sposobna samostojno živeti. Posamezniki se lahko zaposlijo individualno (zaščitne zaposlitve pod posebnimi pogoji), nekateri se zaposlijo v »enklavah« (manjše skupine z delovnim inštruktorjem), nekateri pa v mobilnih službah za pospravljanje in čiščenje.

(Smernice za celostno obravnavo oseb s spektroavtističnimi motnjami, b.d.)

3.4 SAMOSTOJNOST IN SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE

V kolikor se osebe z diagnozo Aspergerjev sindrom ustrezno obravnava, tako da imajo prilagoditve in spodbude iz okolja, lahko živijo kakovostno in samostojno življenje. Motnja ni ozdravljiva, lahko pa s potrpežljivostjo omilimo težave. Predvsem moramo biti potrpežljivi in usmerjeni v področje komunikacije, vedenja in prehrane.

(Aspergerjev sindrom, b.d.)

4. TERAPEVTSKI PRISTOPI

4.1. TERAPIJE

Poznamo več vrst terapij oziroma načinov zdravljenja avtizma in SAM (sprektra avtističnih motenj). V Sloveniji so zaenkrat otrokom dosegljive le specialne vaje oziroma specialno delo z otrokom, vendar tudi te niso dosegljive vsem. Razlog za to je v pomanjkanju dovolj izobraženega kadra (psihologov, pedagogov, specialnih pedagogov), ki bi bili usposobljeni za delo z avtističnimi otroki oziroma da bi jim s svojim pristopom lahko pomagali. Ministrstvo za zdravje je preko poizvedovanja SPS Pediatrične klinike v Ljubljani dokazalo, da je kot učinkovit pristop multivitaminsko zdravljenje, brezglutenska dieta in brezkažeinska dieta.

4.1.1. DETOKSIFIKACIJA ALI RAZSTRUPLJANJE

Vsakodnevni vnos hrane v telo povzroča tudi vnos nezaželenih substanc (strupov), ki nam povzročijo veliko škode. Bodisi so znotraj organizma kot ostanki metaboličnega procesa ali kot strupi, ki pridejo od zunaj v naše telo, kot so: metali, pesticidi, onesnaževalci, ostanki dobrih stvari (zdravil, hrane), ki pridejo v telo z vodo, zrakom ali hrano.

4.1.2. PRIMANJKLJAJ SULFATOV

Dr. R. Waring trdi, da ima večina avtističnih otrok v telesu primanjkljaj sulfatov. Le-ta vodi do prepuščanja črevesja, kar je pri teh otrocih zelo pogost pojav. Dr. Waring omenja še druge znake: abnormalnost, migrene, rdeč obraz, rdeča ušesa, temni obroči okoli oči, napet trebuh, izpuščaji, astma, potenje ponoči, nepojasnjene visoke telesne temperature z bruhanjem ali brez.

4.1.3. TERAPIJA ABA

Terapija ABA ima velike zasluge pri otrokovem drastičnem izboljšanju. Večina otrok bi potrebovala kombinirani pristop do otroka, kar je pri terapiji ABA ključnega pomena. *(Terapije, b.d.)*

4.1.4. VEDENJSKA TERAPIJA

Kognitivno – vedenjska terapija: kot vsak avtist ima tudi oseba z Aspergerjevo motnjo težave s prepoznavanjem svojih občutkov in občutkov drugih, tudi izražanje in nadziranje le-teh. Terapija je specifična in se prilagaja vsakemu pacientu posebej. *(Aspergerjev sindrom: težava, ki lahko postane priložnost, b.d.)*

5. VLOGA DRUŽINE IN OKOLJA

Vsekakor je vloga družine pri otroku s potrjeno diagnozo Aspergerjev sindrom izrednega pomena, da ima v krogu družine podporo, vzpodbudo in toplo ter ljubeče okolje. Pomembno je, da se družinski člani naučijo, kako bodo pomagali otroku pri posameznih opravilih in kako ga bodo vodili čez življenje in obveznosti.

5.1. ŽIVLJENJE Z AS V ODRASLI DOBI

Aspergerjev sindrom pri odraslih je težje diagnosticirati, saj odrasli že sami ocenijo svoje prednosti in slabosti. Motnja traja celo življenje, vendar pa se lahko s pravilnim pristopom zdravljenja opazijo izboljšave. Odrasli so sposobni razviti socialne veščine z elementi neverbalne komunikacije. Veliko odraslih s to boleznijo živi polno življenje, se poroči in ima tudi uspešno kariero in študij (osredotočenost na podrobnosti ali posebna pozornost za določene teme). Veliko odraslih s to boleznijo ima in kaže zanimanje za tehnologijo.

(Aspergerjev sindrom pri odraslih, 2021)

5.2. PRIMERI USPEŠNIH ZGODB IN VZORNIKOV

Leonardo da Vinci - slikar, Vincent van Gogh - slikar, Stewen Spielberg – filmski režiser, Alfred Hitchcock – angleški filmski režiser in producent, Thomas Edison – ameriški izumitelj, fizik, Alexander Graham Bell - ameriški znanstvenik, izumitelj, inženir in inovator, Henry Ford – ameriški industrialec, Ludwig van Beethoven – nemški skladatelj, Wolfgang Amadeus Mozart – vpliven skladatelj klasičnega obdobja, Bob Dylan – ameriški pevec in pisec pesmi, Charles Darwin- angleški naravoslovec, biolog in geolog, Carl Jung – utemeljitelj klasične psihologije, Lionel Messi – argentinski nogometaš, Elon Musk – programer in podjetnik, Nikola Tesla -srbski – ameriški izumitelj, Sir Issac Newton – ameriški matematik in fizik, Bill Gates – ameriški programer in poslovnež, Michelangelo – italijanski slikar, kipar in pesnik, Albert Einstein – nemški fizik in matematik, Antony Hopkins – valižanski filmski in gledališki igralec, Greta Thunberg – švedska okoljska aktivistka.

(20 Famous People with Autism Spectrum Disorder (ASD), b.d.)

(Aspergerjev sindrom, b.d.)

5.3. PODJETJA, KI VZPODBUJAJO INKLUZIVNOST

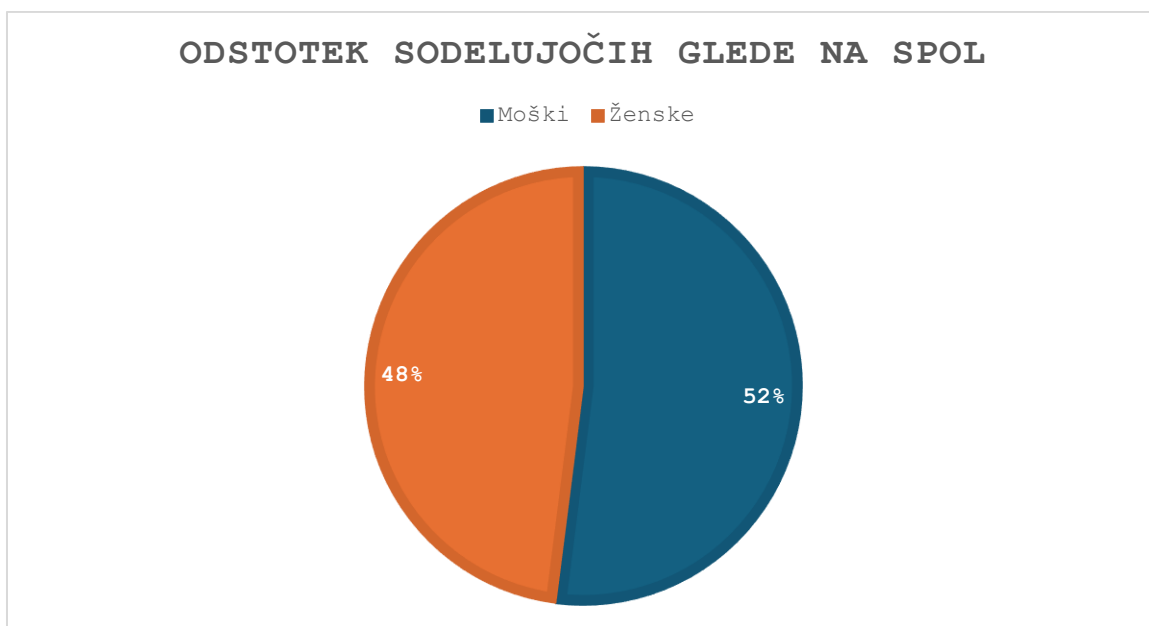
V študiji, ki je bila objavljena leta 2021, nekateri starši otrok, ki imajo hudo motnjo v telesnem ali duševnem razvoju, svojih otrok ne vidijo v socialno-delovni skupini. Hkrati pa se tem staršem poraja vprašanje, kako bodo njihovi otroci preživeli sami brez njih, ko njih več ne bo. Nekateri bodo dobili skrbnika (tisti s težjimi motnjami), ostali z lažjimi pa se vključujejo v razna pomožna dela v naslednjih podjetjih: Vrtec Najdihojca, Center slepih in slabovidnih in starejših Škofja Loka, Mačji dol, zavetišče za male živali, Vrtec Sončni žarek Škofja Loka, Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Rdeči križ Škofja Loka, Društvo sožitje Škofja Loka (projekt urejanja vrta, gredic in zelišč), Zavod za šport Škofja Loka (bazen), Petro in avtopralnica Škofja Loka. Podjetja, ki vzpodbujajo (2021).

(Prašnikar, 2021)

5.4. POUDAREK NA OZAVEŠČANJU

Nepoučenost, nevednost in nezanimanje za diagnoze, ki se pojavljajo pri otrocih, so lahko vzrok za nepravilno dojetje otrok s tovrstno diagnozo. Ker so ti učenci pogosto nerazumljeni med sošolci, jih sošolci pogosto izločajo in se ne želijo družiti z njimi. Dojemajo jih kot čudne, ne socializirane in drugačne od ostalih. Zato se velikokrat zgodi, da ti učenci ostanejo sami s svojimi problemi in ne vedo, kako bi se vključili med sovrstnike. Zato je naloga staršev in učiteljev, da tem otrokom pomagajo tako, da ostale ljudi, ki imajo interakcije z njimi, osvestijo na njihovo drugačno dojetje sveta in okolice in jih podučijo o tem, kako pravilno pristopiti k njim in z njimi funkcionirati. V šolah bi bilo potrebno v okviru razrednih ur osvestiti učence, da bi lažje razumeli diagnozo. Tako bi učence ostali lažje razumeli.

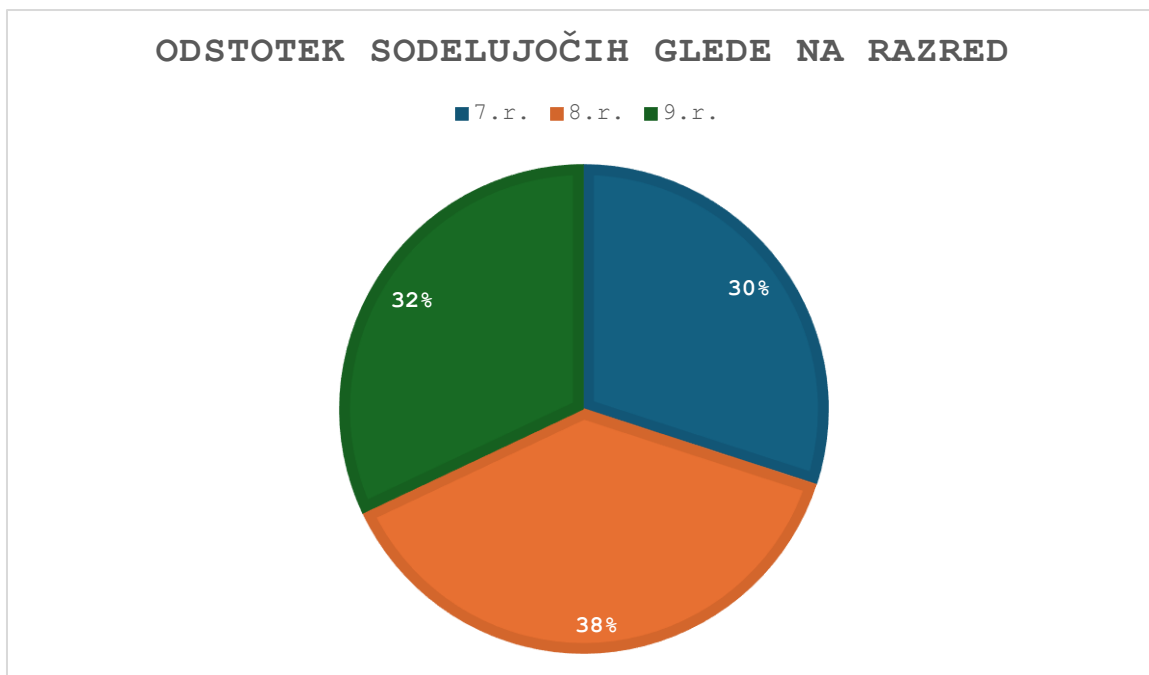
6. REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Graf 1: Odstotek sodelujočih v anketnem vprašalniku glede na spol

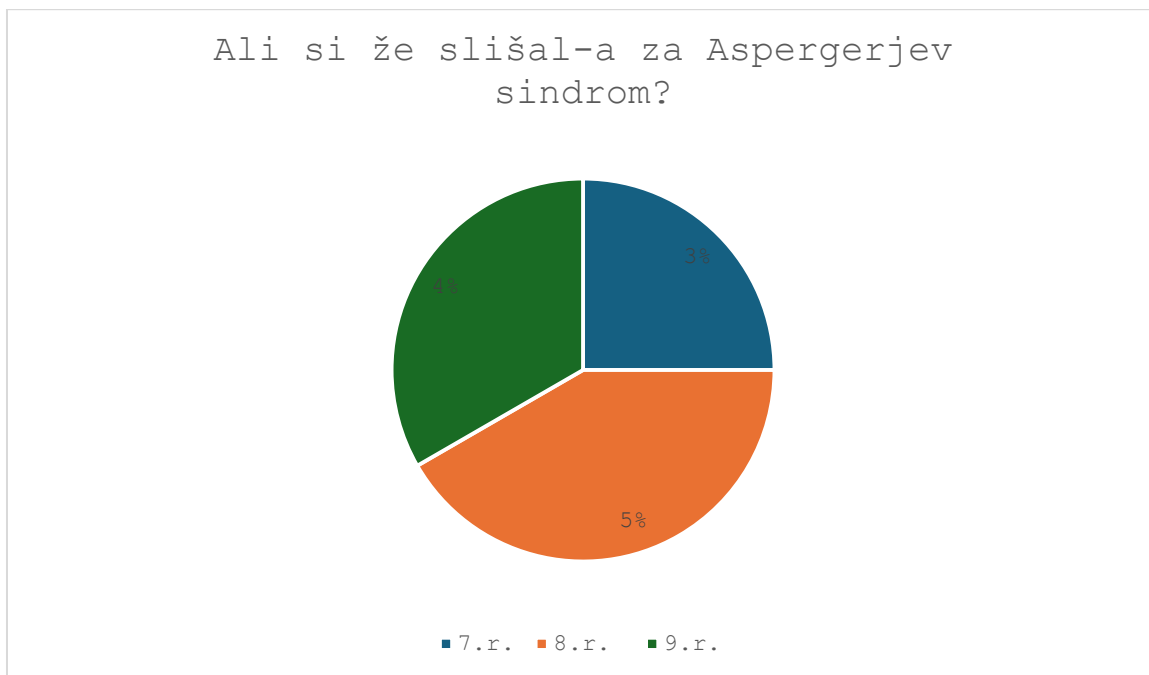
Rezultati anketnega vprašalnika so bili pridobljeni med učenci predmetne stopnje OŠ Hudinja. Prikazani so v grafih, izraženi pa v odstotkih.

Iz Grafa 1 je razvidno, da je anketo izpolnilo 52 % učenk in 48 % učencev..

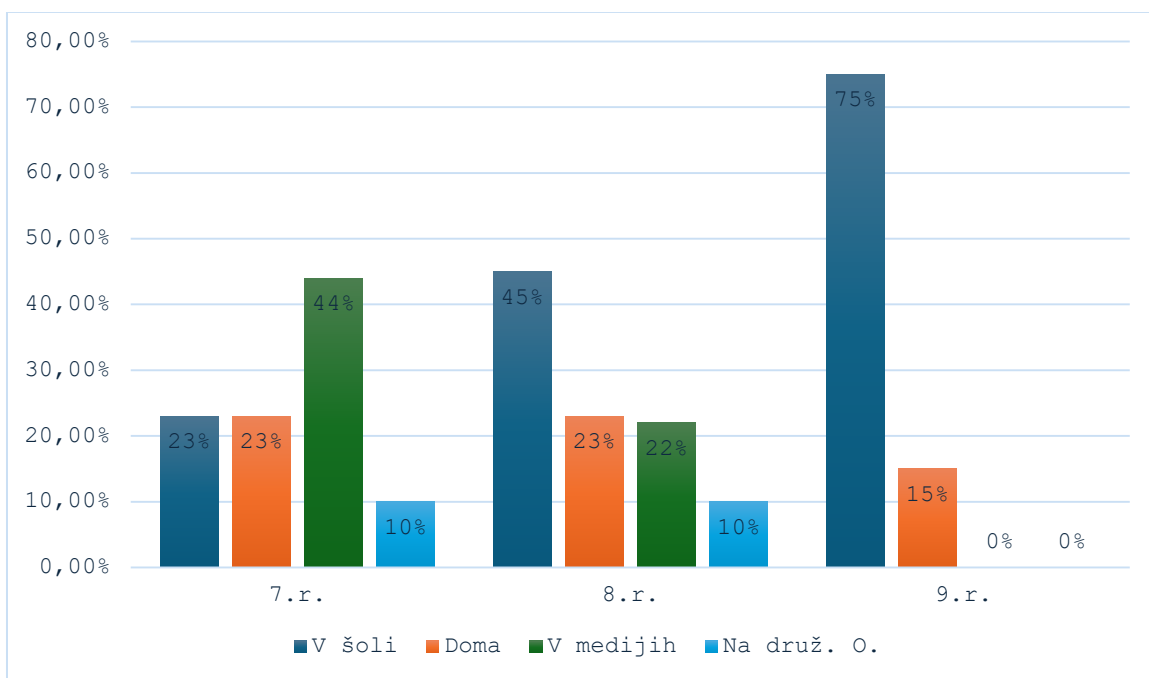
Graf 2: Odstotek sodelujočih v anketnem vprašalniku glede na razred

Iz Grafa 2 je razvidno, da je glede na vsoto odstotkov sodelovalo 30 % učencev 7. razreda, 38 % učencev 8. razreda in 32 % 9. razreda.

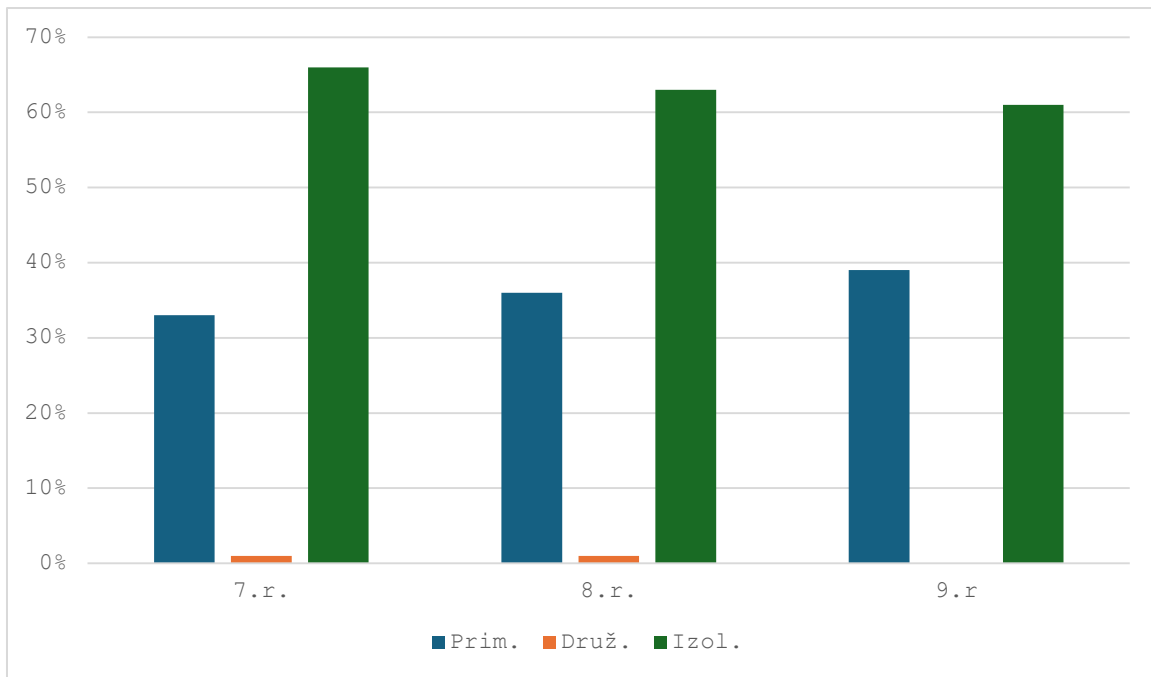
Graf 3: Ali si že slišal-a za Aspergerjev sindrom?

Iz Grafa 3 je vidno, da je za Aspergerjev sindrom slišalo 3 % učencev v 7. razredu, 5 % v 8. razredu in 4 % vseh anketiranih učencev v 9. razredu.

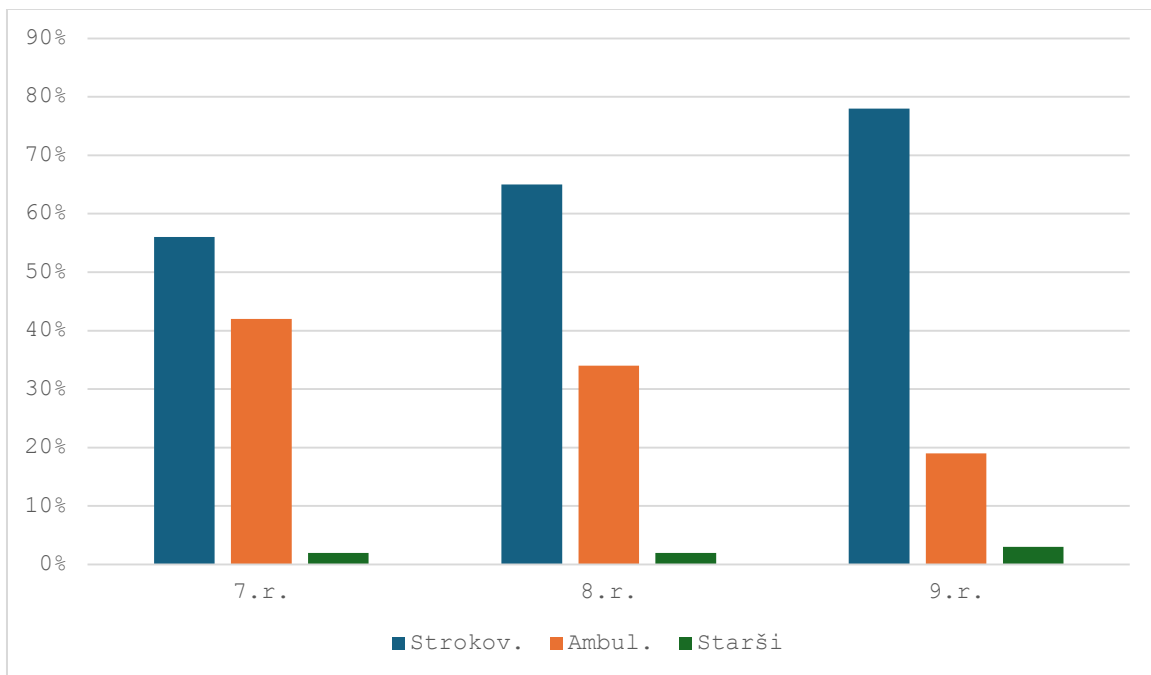
Graf 4: Kje si slišal-a za Aspergerjev sindrom?

Iz Grafa 4 je razvidno, da so sedmošolci slišali za Aspergerjev sindrom v šoli v 23 %, 8. r. v 45 %, 9. r. v 75 %. Doma je slišalo 23 % sedmošolcev in osmošolcev ter 15 % devetošolcev. V medijih 44 % sedmošolcev, 22 % osmošolcev. Na družbenih omrežjih pa 10 % sedmo- in osmošolcev.

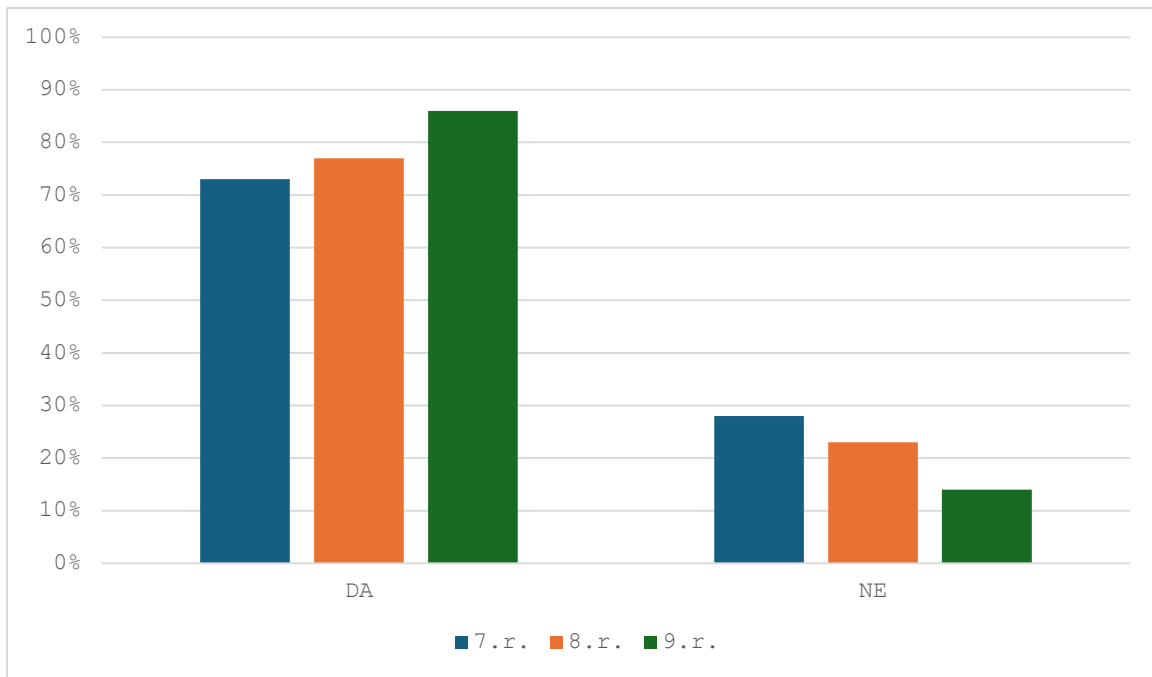
Graf 5: Kakšni so znaki vedenja pri Aspergerjevem sindromu?

Iz Grafa 5 razberemo, da v 33 % - 7. r., 36 % - 8. r. in 39 % - 9. r. meni, da so to primanjkljaji na različnih področjih, 66 % - 7. r., 63 % - 8.r. in 61 % - 9.r. meni, da so izolirani, 1 % - 7. in 8. r. meni, da so družabni.

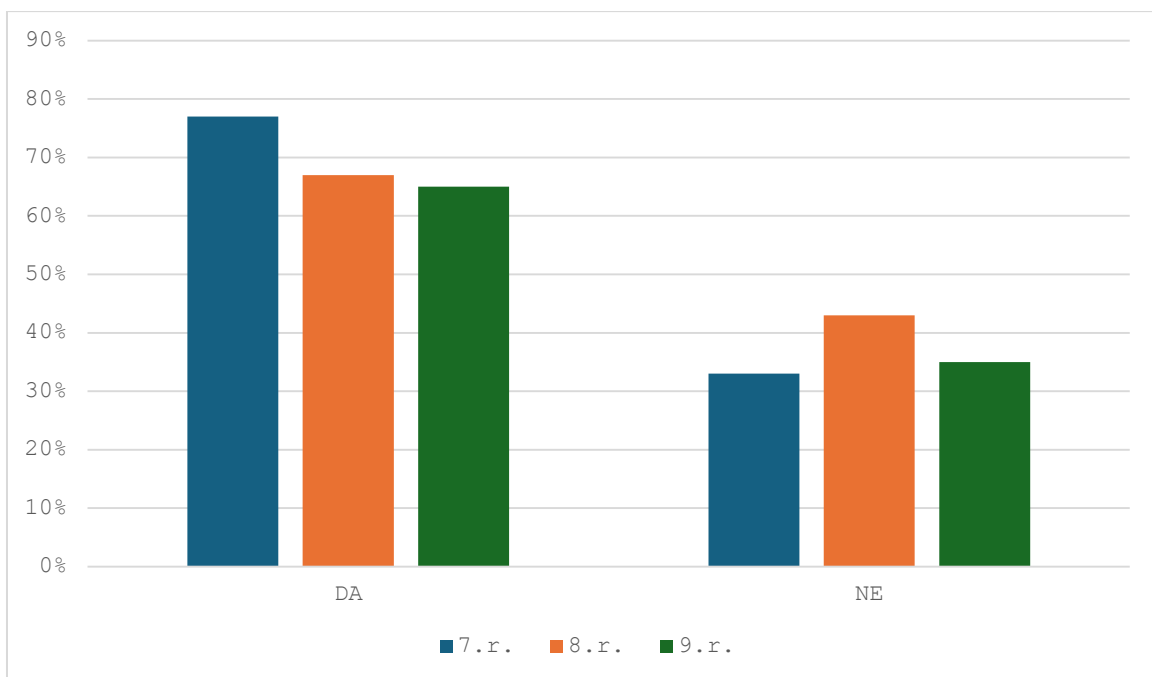
Graf 6: Kako se odkrije Aspergerjev sindrom in tudi uradno potrdi?

Iz Grafa 6 sklepamo, da 56 % sedmošolcev, 65 % osmošolcev in 78% devetošolcev meni, da so to strokovnjaki (klinični psihologi), 42 % sedmošolcev, 34 % osmošolcev in 19 % devetošolcev, da so to strokovnjaki z obravnavo v ambulanti za avtizem, 2 % sedmošolcev in osmošolcev, da so to starši in 3 % devetošolcev prav tako.

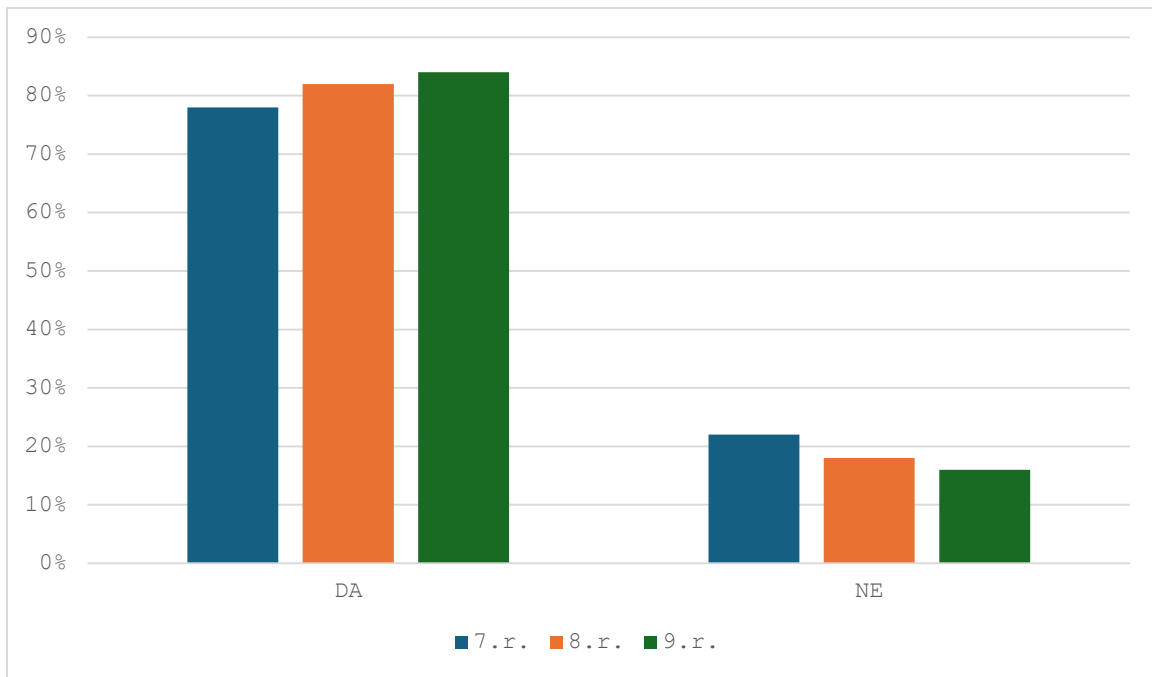
Graf 7: Ali meniš, da ima genetski dejavnik velik vpliv na razvoj Aspergerjevega sindroma?

Iz Grafa 7 sklepamo, da se 73 % sedmošolcev, 77 % osmošolcev in 86 % devetošolcev strinja s trditvijo, medtem ko se 28 % sedmošolcev, 23 % osmošolcev in 14 % devetošolcev s tem ne strinja.

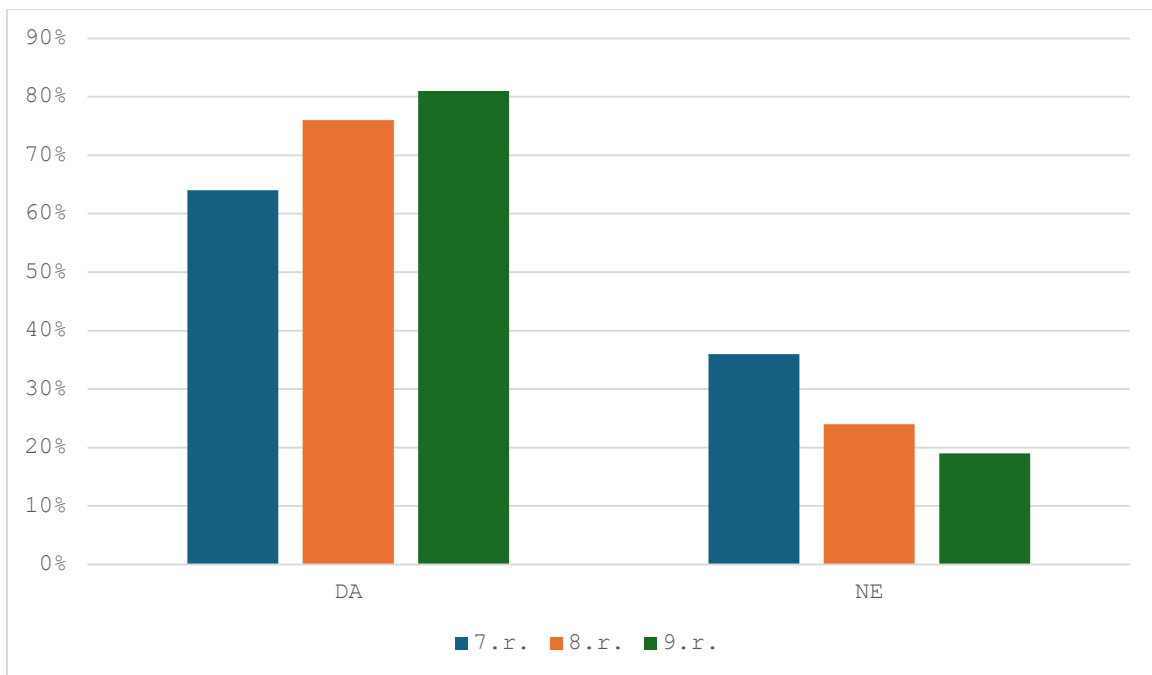
Graf 8: Ali je vedenje pri Aspergerjevem sindromu ponavljajoče?

Iz Grafa 8 vidimo, da se 77 % sedmošolcev, 67 % osmošolcev in 65 % devetošolcev s to trditvijo strinja, 33 % sedmošolcev, 43 % osmošolcev in v 35 % devetošolcev pa se ne strinja.

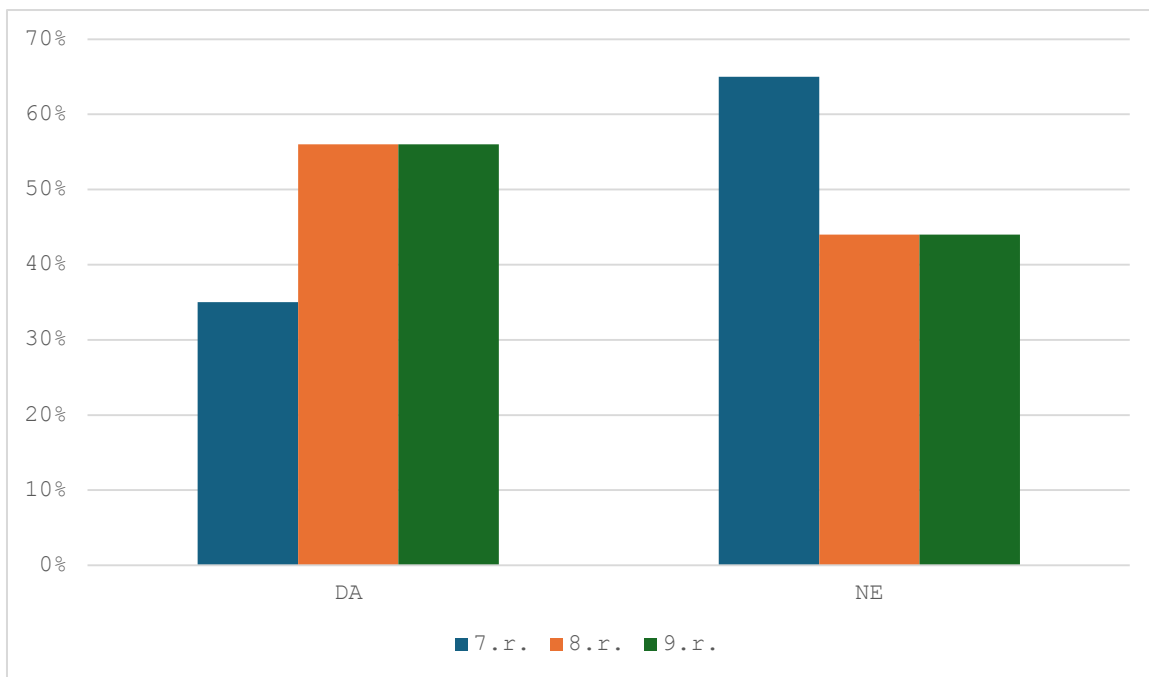
Graf 9: Ali meniš, da se lahko posamezniki s tovrstno diagnozo normalno vključujejo v življenje?

Graf 9 kaže, da se s to trditvijo strinja 78 % sedmošolcev, 82 % osmošolcev in 84 % devetošolcev. Ne strinja pa se v 22 % sedmošolcev, 18 % osmošolcev in 16 % devetošolcev.

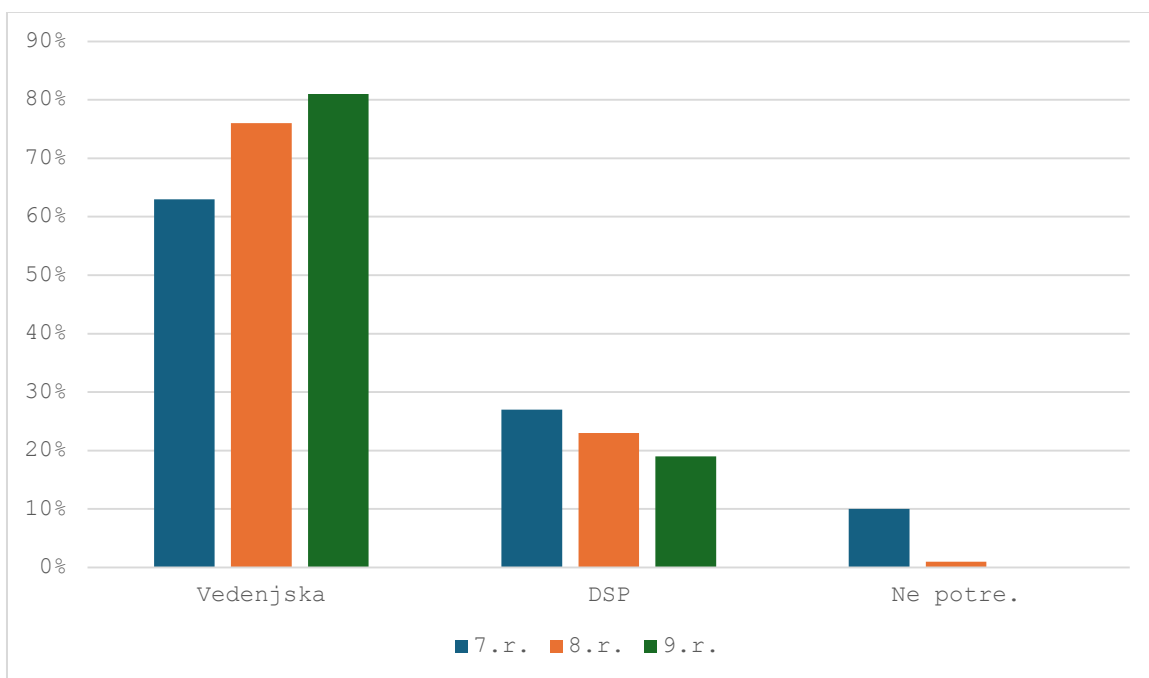
Graf 10: Ali meniš, da imajo posamezniki težave pri izobraževanju in kasnejši zaposlitvi?

Iz Grafa 10 vidimo, da se s trditvijo strinja 64 % - 7. r., 76 % - 8. r. in v 81 % 9. r.

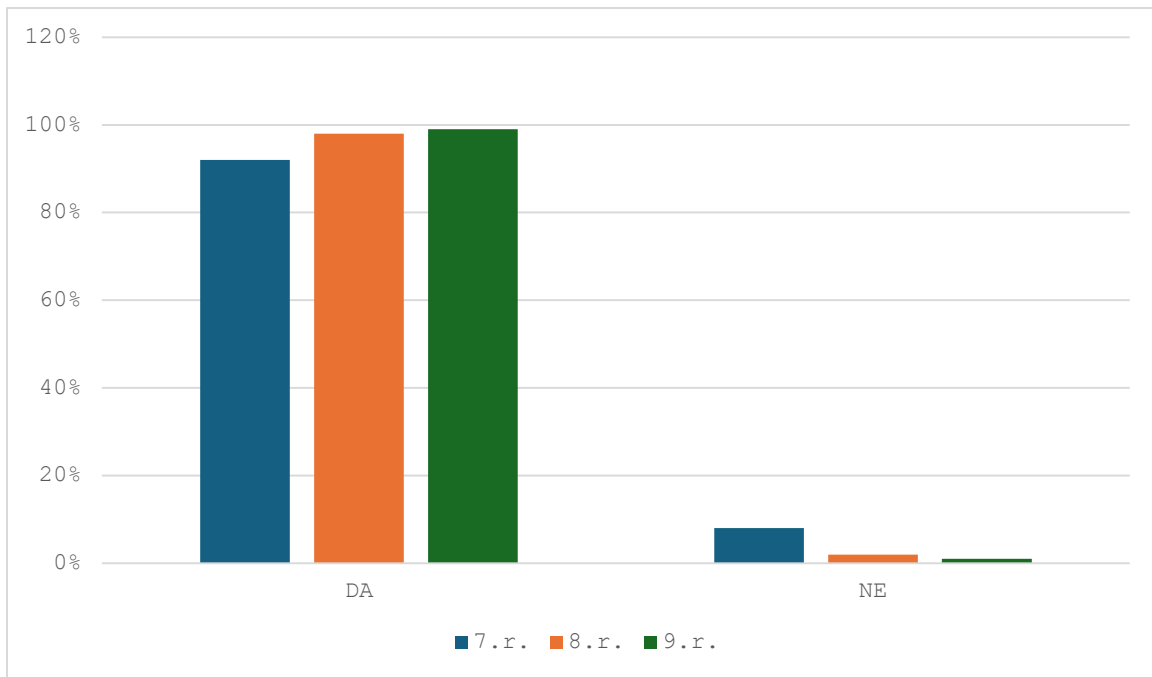
Graf 11: Ali meniš, da lahko posameznik s tovrstno diagnozo živi samostojno življenje?

Iz Grafa 11 vidimo, da se 35 % sedmošolcev, 56 % osmošolcev in devetošolcev strinja s trditvijo, preostanek anketirancev pa ne.

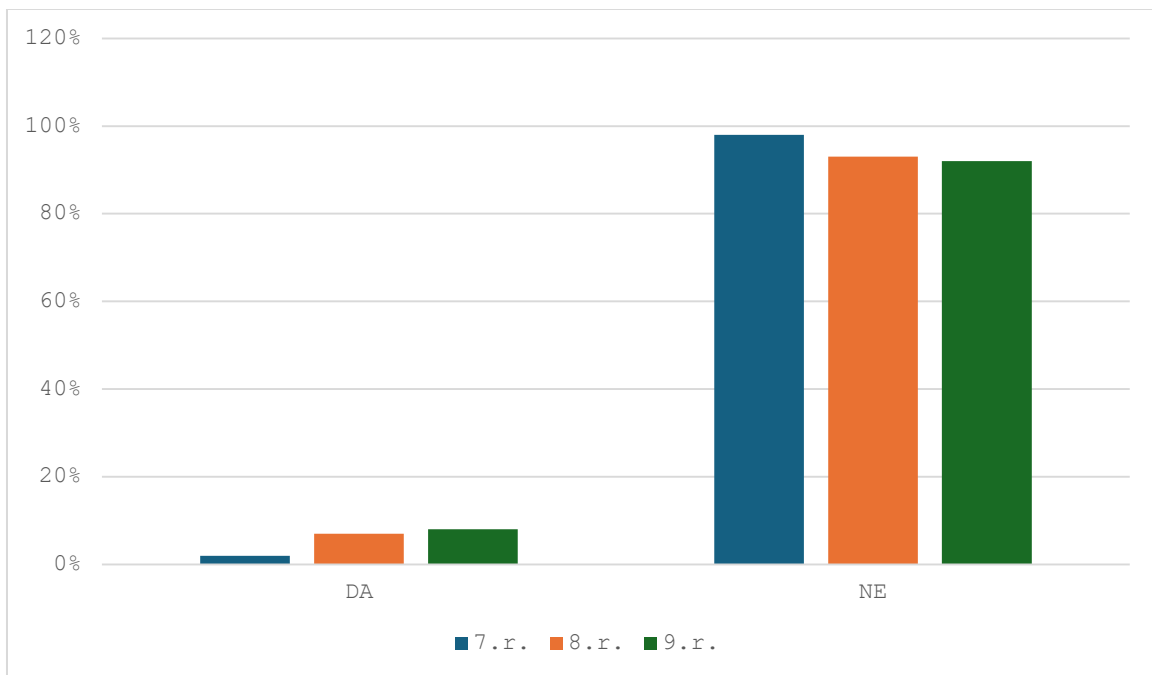
Graf 12: Kakšne oblike pomoči obstajajo za osebe s potrjeno diagnozo?

Graf 12 ponazarja, da v večini sedmošolci 63 %, 76 % osmošolci in 81 % devetošolci menijo, da je vedenjska pomoč najprimernejša oziroma jo najbolj poznajo.

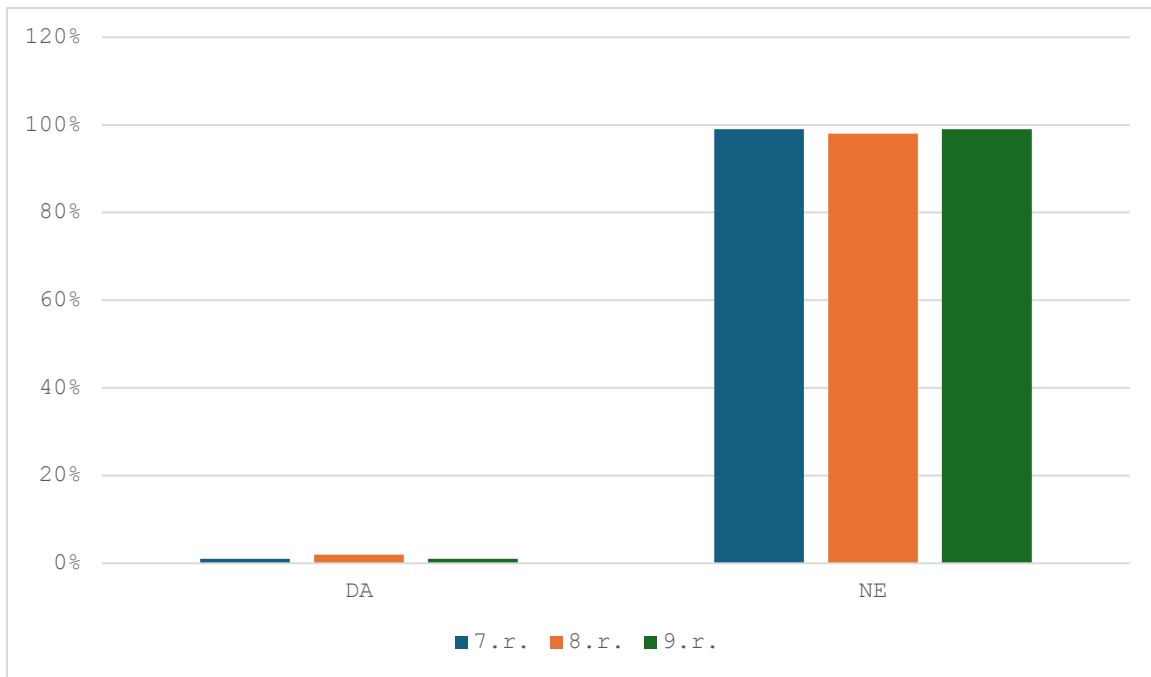
Graf 13: Ali je vloga družine in okolja pomembna za omenjene osebe?

Iz grafa 13 je razvidno, da ima družina zelo velik pomen. 92 % sedmošolcev, 98 % osmošolcev in 99 % devetošolcev se s tem strinja.

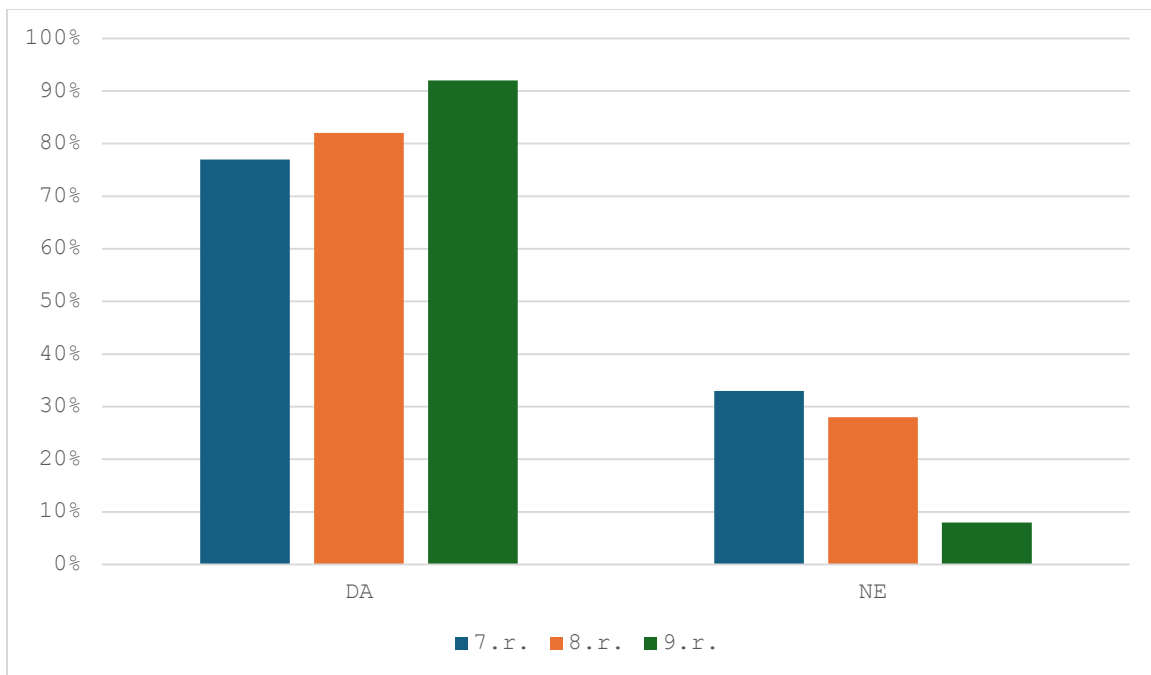
Graf 14: Ali poznaš posameznika z Aspergerjevim sindromom, ki je dosegli kakšen viden rezultat v življenju?

Iz Grafa 14 vidimo, da učenci ne poznajo posameznikov z vidnimi rezultati v življenju.

Graf 15: Poznaš kakšno podjetje, ki spodbujajo inkluzivnost (vključenost) teh oseb v njihova podjetja?

Iz Grafa 15 razberemo, da v 99 % sedmošolci, 98 % osmošolci in 99 % devetošolci ne poznajo podjetij, ki spodbujajo inkluzivnost.

Graf 16: Ali meniš, da bi bilo potrebno nameniti večji poudarek na ozaveščanju o Aspergerjevem sindromu v šoli pri urah pouka ali razrednih urah?

Graf 16 kaže, da 77 % sedmošolcev, 82 % osmošolcev in 92 % devetošolcev meni, da bi bilo potrebno vključiti vsebine o Aspergerjevem sindromu v šole pri urah pouka ali razrednih urah.

7. DISKUSIJA

Predvideval sem, da večina učencev naše šole ne bo poznala Aspergerjevega sindroma. Hipotezo sem preveril s prvim vprašanjem. Večina učencev za diagnozo ni slišala, kar se vidi iz Grafa 1. Rezultati potrjujejo, da sem si hipotezo pravilno zastavil, zato sem jo potrdil.

Ali večina učencev meni, da bi bilo potrebno nameniti večji poudarek na ozaveščanju o Aspergerjevem sindromu v šoli pri urah pouka ali razrednih urah, sem preverjal s štirinajstim vprašanjem anketnega vprašalnika. Rezultati so pokazali, da so učenci tako 7., 8. in 9. razredov mnenja, da bi bilo potrebno vključiti vsebine o Aspergerjevem sindromu v ure pouka ali razredne ure. Kar 77 % sedmošolcev, 82 % osmošolcev in 92 % devetošolcev je namreč mnenja, da bi si želeli slišati vsebine o omenjeni diagnozi v šoli. Tako sem hipotezo potrdil.

Ali je vloga družine in okolja pomembna za osebe z omenjeno diagnozo, sem preveril z enajstim vprašanjem anketnega vprašalnika. Učenci sedmih razredov so se v 92 % odločili in potrdili pomembnost podpore družine in družinskega okolja, osmošolci so prav tako v 98 % potrdili pomembnost družine in družinskega okolja ter devetošolci, ki so kar v 99 % potrdili, da je družina in njeno vzpodbudno okolje izjemnega pomena za dobro počutje posameznika in omilitev težav, ki se pojavljajo pri teh osebah. Rezultati so vidni iz Grafa 13. Tako sem hipotezo potrdil.

Večina učencev ne ve, kakšni so znaki vedenja pri Aspergerjevem sindromu. To je bila tretja zastavljena hipoteza. Na to vprašanje, ki je bilo v anketnem vprašalniku zastavljeno kot tretje, so rezultati pokazali sledeče: sedmošolci v 33 % menijo, da je so to primanjkljaji na področju socialne interakcije in komunikacije in imajo omejen izbor vedenja, 66 % sedmošolcev pa meni, da so ti ljudje izolirani in imajo radi red in rutino. Osmošolci in devetošolci so prav tako pravilno odgovorili na zastavljena vprašanja kot sedmošolci. Kljub temu, da jim najprej tema ni bila blizu, ko pa smo povedali, da je tovrstna diagnoza oblika avtizma, so učenci sklepali in pravilno odgovorili na vprašanja. To hipotezo sem ovrzel, saj se je izkazalo, da so učenci vedeli, kakšni so znaki Aspergerjevega sindroma.

Zadnjo hipotezo, da se večina učencev strinja, da imajo genetski dejavniki velik vpliv na razvoj Aspergerjevega sindroma, sem preveril s petim vprašanjem. Rezultati ankete so pokazali, da večina učencev sedmih, osmih in devetih razredov meni, da imajo genetski dejavniki velik vpliv na razvoj Aspergerjevaga sindroma. Ker večina anketiranih učencev naše šole meni, da imajo genetski dejavniki velik vpliv na razvoj omenjene diagnoze, sem hipotezo potrdil.

Rezultati anketnega vprašalnika so eno hipotezo ovrgli, štiri pa potrdili.

Ugotovil sem, da večina anketiranih učencev naše šole ne pozna Aspergerjevega sindroma. Najprej se je večini učencev zdela beseda oziroma diagnoza tuja, ko pa smo učencem pomagali z namigom, da ta diagnoza spada med spekter avtističnih motenj, pa so učenci pričeli bolj povezovati že poznano znanje in so tako pravilneje odgovarjali na zastavljena vprašanja v anketnem vprašalniku. Zanimalo nas je, ali bodo učenci vedeli, kakšni so znaki omenjene diagnoze. Sprva sem si v hipotezi zastavil, da učenci ne bodo vedeli, kakšni so znaki, pa vendarle se je ob pomoči, ko smo učencem povedali, da spada diagnoza med spekter avtističnih motenj, učenci v večini pravilno odgovorili na zastavljeno vprašanje. Genetski

vpliv na razvoj oziroma pojav bolezni me ni presenetil. Učenci vseh razredov so v večini pravilno odgovorili, saj je veliko bolezni povezanih z dednimi predispozicijami in tako sem sklepal, da bodo učenci tudi tako sklepali in pravilno odgovorili na to vprašanje. Kako pomembna je vloga družine, vemo vsi, zato sem si zastavil hipotezo v kateri sem menil, da je vloga družine izjemnega pomena, tako kot pri vseh boleznih. Zato me pravilnost sklepanja oziroma poznavanja učencev ni presenetila.

S pomočjo anketnega vprašalnika pa sem dobil tudi odgovore na svoja zastavljena raziskovalna vprašanja oziroma problem, ki sem si jih zastavil. Ali deklice bolje poznajo diagnozo, ne moremo potrditi, saj je bil premajhen odstotek tistih deklic, ki so diagnozo poznale. Ali osmošolci in devetošolci bolje poznajo diagnozo kot mlajši, se je izkazalo, da v večini temu je tako. Ali večina ne razume posameznikov s tovrstno diagnozo? S tem se strinjam, saj bi ob poznavanju tudi učenci v anketnem vprašalniku sicer ne izrazili želje po vključenosti vsebin v okvir šole (Graf 16).

Glede na ugotovljeno menim, da bi bilo potrebno nameniti pozornost k osveščanju o Aspergerjevem sindromu, saj bi s pomočjo razumevanja diagnoze tudi učenci lažje sprejemali medse učence, ki se spopadajo z znaki Aspergerjevega sindroma. Bolj kot bi poznali znake bolezni, lažje bi bilo učencem razumeti drugačno obnašanje vrstnikov, ki se spopadajo z boleznijo. Glede na to, da so v raziskavi učenci v večini potrdili, da bi bile vsebine osveščanja o Aspergerjevem sindromu dobrodošle v okviru razrednih ur, bom predlagal šolski svetovalni služb in gospodu ravnatelju, da pripravi tematske razredne ure. To se mi zdi zelo koristno in smiselno, saj bi s tem lahko preprečil marsikatero neprijetno situacijo zaradi nerazumevanja bolezni.

8. VIRI

- 20 Famous People with Autism Spectrum Disorder (ASD). (b.d.). Pridobljeno s <https://behavioral-innovations.com/blog/20-famous-people-with-autism-spectrum-disorder-asd/>
- Aspergerjev sindrom. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.zadusevnozdravje.si/dusevno-zdravje/pogoste-dusevne-tezave-in-motnje/aspergerjev-sindrom/>
- Aspergerjev sindrom. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.avtizem.net/kaj-je-aspergerjev-sindrom/>
- Aspergerjev sindrom. (b.d.). Pridobljeno s https://sl.wikipedia.org/wiki/Aspergerjev_sindrom/
- Aspergerjev sindrom: težava, ki lahko postane priložnost. (b.d.) pridobljeno s <https://www.tolovaj.com/vsebina/zdravje/aspergerjev-sindrom/>
- Aspergerjev sindrom pri odraslih. (2021). Pridobljeno s https://sl-m.liveok.com/health/aspergerjev-sindrom-pri-odraslih_109441i15956.html/
- Kaj je Aspergerjev sindrom. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.avtizem.net/kaj-je-aspergerjev-sindrom/>
- Kaj je Aspergerjev sindrom. (b.d.). Pridobljeno s <https://rehamedical.si/aspergerjev-sindrom/>
- Osredkar J. (2012). Pridobljeno s https://www.kclj.si/dokumenti/Okoljski_in_genetski_dejavniki_pri_motnjah_avtisticnega_spektra_-_Osredkar_Josko.pdf/
- Prašnikar I., (2021). Strokovni center za podporo inkluziji (poročilo o projektu) pridobljeno s https://jela2.splet.arnes.si/files/2021/11/Strokovni-center-za-podporo-inkluziji_porocilo-o-projektu_2021.pdf/
- Smernice za celostno obravnavo oseb s spektroavtističnimi motnjami. (b.d.). Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Preventiva-in-skrb-za-zdravje/Varovanje-in-krepitev-zdravja/dusevno-zdravje/Smernice_avtisti.pdf/
- Terapije. (b.d.) Pridobljeno s <https://www.avtizem.com/terapije.php/>

9. PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

POZNAVANJE ASPERGERJEVEGA SINDROMA MED UČENCI NAŠE ŠOLE

Pozdravljeni! Sem Henrik Obrul iz 8. razreda. V letošnjem šolskem letu sem se odločil, da bom izdelal raziskovalno nalogo z naslovom Poznavanje Aspergerjevega sindroma med učenci naše šole. Anketa je anonimna.

Prosim, da odgovorite na zastavljena vprašanja. Že vnaprej se vam zahvaljujem.

Spol: M Ž

Razred: 7. 8. 9.

1. ALI SI ŽE SLIŠAL - A ZA ASPERGERJEV SINDROM?

a) DA.

b) NE.

2. KJE SI SLIŠAL – A ZA ASPERGERJEV SINDROM?

a) V šoli.

b) Doma.

c) V medijih.

d) Na družabnih omrežjih.

3. KAKŠNI SO ZNAKI VEDENJA PRI ASPERGERJEVEM SINDROMU?

a) Primanjkljaji na področju socialne interakcije in komunikacije, imajo omejen izbor vedenja in interesov.

b) So družabni ljudje.

c) So izolirani in se zelo malo družijo z vrstniki, imajo radi red, urnik in rutino.

d) Red, urnik in rutina jim niso pomembni.

4. KAKO SE ODKRIJE ASPERGERJEV SINDROM IN TUDI URADNO POTRDI DIAGNOZA?

a) S pomočjo strokovnjakov (klinični psihologi, pedopsihiatri).

b) Z obravnavo v ambulanti za avtizem ali Pediatrični kliniki v Ljubljani ali Mariboru.

c) S pomočjo staršev.

5. ALI MENIŠ, DA IMA GENETSKI DEJAVNIK VELIK VPLIV NA RAZVOJ ASPERGERJEVEGA SINDROMA?

a.) DA.

b) NE.

6. ALI JE VEDENJE PRI ASPERGERJEVENM SINDROMU PONAVLJAJOČE?

a) DA.

b) NE.

7. ALI MENIŠ, DA SE LAHKO POSAMEZNIKI S TOVRSTNO DIAGNOZO NORMALNO VKLJUČUJEJO V ŽIVLJENJE ?

a) DA.

b) NE.

8. ALI MENIŠ, DA IMAJO POSAMEZNIKI TEŽAVE PRI IZOBRAŽEVANJU IN KASNEJŠI ZAPOSLOTVI?

a) DA.

b) NE.

9. ALI MENIŠ, DA LAHKO POSAMEZNIK S TOVRSTNO DIAGNOZO ŽIVI SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE?

a) DA.

b) NE.

10. KAKŠNE OBLIKE POMOČI OBSTAJAJO ZA OSEBE S POTRjeno DIAGNOZO?

a) Vedenjska terapija, obravnava v ambulanti za avtizem, obravnava na Pediatrični kliniki.

b) Dodatne ure strokovne pomoči v šoli.

c) Osebe ne potrebujejo pomoči.

11. ALI JE VLOGA DRUŽINE IN OKOLJA POMEMBNA ZA OMENJENE OSEBE?

a) DA.

b) NE.

12. ALI POZNAŠ POSAMEZNIKA Z ASPERGERJEVIM SINDROMOM, KI JE DOSEGEL KAKŠEN VIDEN USPEH V ŽIVLJENJU?

a) DA – naštej.

b) NE.

13. POZNAŠ KAKŠNO PODJETJE, KI SPODBUJA INKLUZIVNOST (VKLUČENOST) TEH OSEB V NJIHOVA PODJETJA?

a) DA – naštej.

b) NE.

14. ALI MENIŠ, DA BI BILO POTREBNO NAMENITI VEČJI PoudAREK NA OZAVEŠČANJU O ASPERGERJEVEM SINDROMU V ŠOLI PRI URAH POUKA ALI NA RAZREDNIH URAH?

a) DA.

b)

NE

IZJAVA*

Mentor/-ica, **Lea Breznik** v skladu z 20. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom **Poznavanje Aspergerjevega sindroma med učenci OŠ Hudinja**, katere avtor je: **Henrik Obrul**

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 5. 3. 2024

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe

*

POJASNILO

V skladu z 20. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.